

„Istanbulská úmluva je ideologický dokument.“ Senátní výbor ji odmítl pro nadbytečnost

- CZ24 News | 22. srpna 2023

EU: Schválení takzvané Istanbulské úmluvy, která kromě prevence a potírání domácího násilí řeší i genderově podmíněné násilí, zatím žádný ze senátních výborů nepodpořil. Zahraniční výbor v úterý nedoporučil její ratifikaci mimo jiné pro nadbytečnost, stejně jako výbor pro záležitosti EU, který navíc poukázal na výkladovou nejasnost některých pasáží úmluvy.

Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí, která vzbuzuje nevoli hlavně u konzervativnější části politiků, už v červenci odmítl ústavně-právní výbor horní parlamentní komory. Označil ji za ideologický dokument. Stejně jako výbor pro EU požádal ministerstvo spravedlnosti o právní posílení ochrany práv obětí domácího násilí. Ve středu se bude úmluvou zabývat výbor pro lidská práva, později ji projedná ještě ústavní komise. Senát své stanovisko k úmluvě zaujme patrně na některé z podzimních schůzí.

Pro ratifikaci úmluvy v evropském výboru zvedli ruku jen Adéla Šípková (Piráti) a David Smoljak (STAN), zbývajících pět členů výboru včetně předsedy senátorů ODS a TOP 09 Zdeňka Nytry nebo Jiřího Čunka (KDU-ČSL) bylo proti či se hlasování zdrželo. Podobně v zahraničním výboru byli pro ratifikaci pouze čtyři jeho členové, přičemž tři byli proti a tři se hlasování zdrželi, uvedl předseda výboru Pavel Fischer (nezávislí), který ratifikaci nedoporučil.

Úmluva podle Fischera “není optimálním rámcem pro zabezpečení ideálů, které si dala do vínku”. Senátor uvedl, že podle analýzy statistických dat úmluva nepřinesla zlepšení ochrany žen či obětí domácího násilí v řadě zemí, které ji ratifikovaly. Poukázal na to i Nytra, jako příklad uvedl Německo, Francii nebo Belgii.

Vládní zmocněnkyně pro lidská práva Klára Šimáčková Laurenčíková označila úmluvu za pojistku realizace programů prevence a pomoci obětem. Česko má podle ní rezervy v oblasti prevence násilí na ženách, neboť násilné vzorce chování vůči nim se předávají z generace na generaci. Úmluvu podle ní ratifikovalo 37 ze 43 členských států Rady Evropy. Předseda výboru Vladislav Vilímc (ODS) poznamenal, že dokument neratifikovaly ani Litva nebo Lotyšsko.

“Žádnou úmluvou nemůžeme zamezit násilí v domácnostech,” uvedl Čunek. Pozastavil se nad rolí Expertní skupiny pro boj proti násilí na ženách a domácímu násilí (GREVIO), která má kontrolovat naplňování úmluvy a ukládat doporučení. GREVIO podle Šípkové pomůže odhalit nedostatky v potírání domácího násilí, úmluva bude nápomocná vymáhání práv obětí a posílení prevence podobně jako třeba v Rumunsku.

Úmluvu podepsalo Česko v roce 2016, její předložení Parlamentu k ratifikaci minulé vlády několikrát odložily. ČR patří v EU k menšině zemí, které dokument dosud nepřijaly. Členské státy na začátku června většinově odhlasovaly, že se sedmadvacítka k úmluvě připojí. Ratifikaci už dřív ale odmítlo Bulharsko či Maďarsko. Od úmluvy odstoupilo Turecko.

Dokument v Česku vyvolává silné emoce. Důrazně ho odmítali konzervativci či sedm křesťanských církví. Podle ženských organizací je úmluva terčem dezinformační kampaně některých spolků

i jednotlivců. Podle zastánců pomůže zlepšit pomoc obětem a představuje i symbol, že násilí je v Česku nepřijatelné. Kritici úmluvě vytýkají zvýhodnění žen před ostatními skupinami obětí a požadavek na společenské a vztahové změny ve společnosti.

Senátní ústavně-právní výbor se těsnou většinou shodl na tom, že úmluva je “ideologický dokument, který v praktické rovině obětem domácího násilí nepomůže”. Podpořil snahy ministerstva spravedlnosti o legislativní posílení ochrany obětí domácího násilí a trestné činnosti. Odpůrcům úmluvy vadilo mimo jiné to, že do českého práva zavede pojem gender. Výhrady měli i k financování služeb neziskových organizací.

Úmluva odsuzuje domácí násilí, sexuální obtěžování, znásilnění, nucené sňatky, takzvané zločiny ze cti či mrzačení genitálií. Poukazuje na to, že ženy bývají mnohem častěji obětí domácího a sexuálního násilí než muži i obětí masového znásilňování v ozbrojených konfliktech. Násilí vůči ženám dokument vnímá jako porušování lidských práv a diskriminaci. V úmluvě se signatářské státy zavazují mimo jiné k uzákonění opatření proti násilí, k prevenci i k vyčlenění peněz na služby. Počítá se školením zdravotníků, policistů či soudců. Vzniknout by měla centra s lékařskou pomocí pro oběti sexuálního násilí, dostupná by měla být právní a psychologická podpora či azylové domy.

[ZDROJ](#)